

ופירש"י קולו כנער, וקשה דזהו שיטת ר"י (סוטה יב:) וכבר השיב לו ר"נ א"כ עשיתו למשה רבינו בעל מום, והאיך תפס רש"י דברי ר"י. וכתב הוא לתרץ דתשובת ר"נ היתה דוקא לשיטתו דס"ל לר"י (זבחים קיג.) אין מנחה בבמה, וא"כ לפי הסוגיא דפ' טב"י (שם ק"א סע"ב) משמע דס"ל מרע"ה לוי הי', ונפסל בקולו כנער, משא"כ רש"י ס"ל כמ"ד יש מנחה בבמה, וא"כ הי' מרע"ה כהן, ואינו נפסל בכך, ודפח"ח.

והעיר בזה חכ"א בקובץ כרם שלמה (שנה ג' קו' ד' ע' לג):

תמוה, הרי בפ' אמור (ויקרא כ"א כ"ב) פירש"י בהדיא הצריכותא אליבא דמ"ד מרע"ה לוי הי'. (ולכאורה טעמו דסתם ספרא ר"י, וכמו שהעיר הרש"ש שם בפ' טב"י).

★★

בגמ': ותאמר מילדי העברים זה מנא ידעה וכו' שראתה אותו מהול.

הנה נחלקו הראשונים במה דאיתא בסנהדרין (נ"ט:): דבני קטורה חייבים במילה, ופירש"י דדוקא אותם ששה בנים שנולדו לאברהם מקטורה נתחייבו במילה, עיי"ש. אולם דעת הרמב"ם (פ"י ממלכים ה"ה) דכל בני קטורה אף לדורות חייבים במילה כישראל. ובס' "גן רוה" פ' ויגש הוכיח מסוגיין כשי' רש"י, דאי נימא כהרמב"ם דבני קטורה חייבים במילה לעולם, א"כ אכתי קשה מנא ידעה שהילד מן העברים דילמא מבני קטורה הוא. ועיי"ש שכתב ליישב דעת הרמב"ם ע"פ הסוברים (מאירי יבמות ע"א: ומהרש"א סנהדרין בח"א צ"ב., שאג"א סי' מ"ט ומנ"ח מצו' ב'), דאף להרמב"ם דבני קטורה חייבים במילה מ"מ אינם חייבים בפריעה, ואם כן שפיר ראתה שהוא מבני העברים.

אולם לכאור' אכתי צ"ע מהמבואר ביבמות (ע"א:): דפריעה לא ניתנה לאברהם אבינו ואינה אלא מהלכה למ"מ, ומבואר שם שכל ישראל אכן לא פרעו מילתן עד ימי יהושע, (ומש"כ בתוס' שם דאאע"ה פרע מילתן, לכאור' לא אמרו כן אלא על האבות והשבטים עצמם ולא לאחר מכן), והדרא קושיא לדוכתי.

(קובץ קול התורה קובץ מ"ט ע' לח)

★★

שיש לחלק, דעד אאע"ה ענין הגירות היה באמת רק לענין קבלת מלכות הקב"ה, משא"כ לאחר שהקב"ה כרת ברית עם אאע"ה י"ל דענין גירות נקרא דוקא כאשר חפץ להסתפח לנחלת ה' ולהמנות על זרע אברהם יצחק ויעקב, ואינו גר עד שימול, ויעויין תוס' חגיגה ג. ד"ה תחילה שכתב שאאע"ה נחשב גר ע"י שנצטווה על המילה].

(הרה"ג ר' צבי קריזר שליט"א)

★★

ובספר מרפסין איגרא (פר' שמות) כתב: הרי טבילת גר צריכה להיות בפני שלושה, כמובא במסכת קידושין (סב, ב), ואיך, אם כן, הועילה לה טבילתה לשם גירות?

ועוד קשה: הרי קודם מתן תורה היה על כולם תורת בני נח, ואם כן מה שייכת טבילה לשם גירות?

תירץ בזה הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א: הגירות לפני מתן תורה נועדה להיכנס לזרע המיוחס, זרע אברהם יצחק ויעקב. כלומר: אף אם נאמר שלכולם דין בני נח היה, אך מכל מקום ברור שהיה קיים זרע מיוחס שממנו המשיך והתפתח כל עם ישראל, ולצורך כך התגיירה בת פרעה.

ולפ"ז לא יועילו שלושה, שהרי גם השלושה עצמם בני נח הם מבחינת מצוות, ולכן מהני אף שלא בפני שלשה.

עוד תירץ בזה הגאון ר' שמחה זיסל ברוידא ז"ל: בני אברהם יצחק ויעקב נצטוו בכמה מצוות נוספות על בני נח, כמו גיד הנשה וכיו"ב, ולצורך קבלת עול אותן מצוות נוספות שייך להתגייר ולעבור מדרגת בן נח רגיל לדרגת חיוב גבוהה יותר.

אכן, בפני שלושה לא צריך, שהרי על הרכבו של בית דין עדיין לא נצטוו גם בני אברהם יצחק ויעקב, וא"כ לא קיים מושג כזה של שלושה שהם בית דין, ולכן טבלה בת פרעה והתגיירה גם ללא בית דין.

★★

בגמ': תנא הוא ילד וקולו כנער דברי ר"י, אמר לו ר' נחמ"י, א"כ עשיתו למשה רבינו בעל מום.

בספר בנין אריאל בחדרי תורה פ' שמות הביא קושית הרא"ם (בשם הרמב"ן) עמ"ש רש"י בפ' "והנה נער בוכה"